

**FAIRTRADE NA RYNKU
UPRAWNIENÍ DO EMISJI CO₂**

FAIRTRADE

ZMIANY KLIMATU

UDARZAJĄ W DROBNYCH

ROLNIKÓW ORAZ

SPOŁECZNOŚCI WIEJSKIE

- Osoby dotknięte biedą najmocniej odczuwają zmiany klimatu. Są to szczególnie mieszkańcy terenów wiejskich z krajów rozwijających się. Zaliczają się do nich drobni rolnicy, a wielu z nich produkuje żywność, po którą codziennie sięgamy¹.
- Zmiany klimatu sprzyjają rozprzestrzenianiu się szkodników oraz chorób roślin, takich jak rdza kawowa. Wzrost temperatury negatywnie wpływa na ilość i jakość zbiorów. Rolnikom coraz trudniej jest zarobić na utrzymanie swoich rodzin. Do 2050 roku zbiory kawy w głównych krajach produkcyjnych mogą gwałtownie spaść².
- Aby dostarczyć wystarczającą ilość żywności dla szacowanej na 2050 rok ludności liczącej 9,1 miliarda, światowa produkcja żywności musi wzrosnąć o 75% (IPCC 2014).

ZMIANY KLIMATU ZMNIEJSZAJĄ WYDAJNOŚĆ PŁONÓW. ROLNICY OBECNIE NIE WIEDZĄ, KIEDY POWINNI ORAĆ I ZASIEWAĆ POŁA. W PRZESZŁOŚCI POGODĘ MOŻNA BYŁO PRZEWIDZIEĆ, TERAZ TO NIEMOŻLIWE.

Victor Biwot, dyrektor operacyjny,
Sireet OEP, Kenia

Należy pilnie wdrożyć działania zakrojone na szeroką skalę, które będą wspierać społeczności rolnicze łagodząc skutki zmian klimatu i ułatwiając dostosowanie produkcji.

Nie istnieje jedno skuteczne rozwiązanie problemu zmian klimatu. Jednakże udzielając rolnikom zróżnicowanego wsparcia finansowego i technologicznego, można im pomóc w ograniczaniu ich własnej emisji CO₂ i adaptacji do zmian klimatu. W ten sposób można połączyć ideę Sprawiedliwego Handlu i walki ze zmianami klimatu.

Jednak nie tylko rolnicy w krajach rozwijających powinni ograniczać emisję CO₂. Działać musimy wszyscy, w każdej części świata. Najwięcej gazów cieplarnianych emitują kraje uprzemysłowione. Tym ważniejsze jest, aby pomagały one ograniczać skutki zmian klimatu odczuwalne przez mieszkańców krajów rozwijających się.

Organizacje, firmy i konsumenci muszą nie tylko ograniczać własną emisję CO₂, lecz także wspierać społeczności rolnicze w ograniczaniu emisji, przystosowywania produkcji do zmian klimatu i zrównoważonym rozwoju.

RYNEK UPRAWNIEN DO EMISJI CO₂

Rynek uprawnień do emisji CO₂ dzieli się na ustawowy i dobrowolny.

Na **rynku ustawowym** popyt dyktowany jest przez umowy, które muszą być przestrzegane przez władze państw i niektóre gałęzie przemysłu. Z kolei na **rynku dobrowolnym** popyt sterowany jest przez firmy, organizacje i osoby fizyczne, które kupują uprawnienia do emisji z własnej woli, aby zrekompensować emisje związane np. z transportem. Standard Klimatyczny Fairtrade dotyczy rynku dobrowolnego.

Dobrowolny rynek uprawnień do emisji CO₂ może być skutecznym mechanizmem finansowania działań na rzecz klimatu prowadzonych na Południu. Nie jest on jednak przystosowany do realnych potrzeb rolników i społeczności wiejskich, ponieważ:

- jego złożoność utrudnia im uczestnictwo w rynku,
- rolnicy i społeczności wiejskie nie są włączeni w realizację projektów zmniejszających emisję, dlatego nie czerpią z nich korzyści finansowych,
- dobrowolny rynek uprawnień do emisji przeżywa kryzys, a ceny uprawnień są bardzo niskie. Oznacza to, że projekty społeczne mogą przegrać z mniej ryzykownymi pomysłami.

Jak przystosować rynek uprawnień do emisji CO₂ do potrzeb rolników i społeczności wiejskich

Dobrowolny rynek może działać z większą korzyścią dla rolników i wiejskich społeczności, **jeśli** włączy ich w projekty oraz w funkcjonowanie rynku. Wspieranie społeczności rolniczych w tworzeniu własnych projektów umożliwi im zarabianie na sprzedaży uprawnień do emisji. To różnicuje ich dochody i ułatwi radzenie sobie ze skutkami zmian klimatu. Ponadto będzie sprzyjać tworzeniu miejsc pracy.

Angażując społeczności drobnych rolników, rynek uprawnień do emisji CO₂ może lokalnie wspierać zrównoważony rozwój – jeden z głównych celów Fairtrade. Może też wspierać producentów Fairtrade w obniżaniu emisji CO₂ i pomagać im w adaptacji do zmian klimatu.

Należy wdrażać projekty obniżające zużycie energii czy wykorzystujące jej odnawialne źródła. Wydajność energetyczna w rolnictwie powinna być jednym z celów działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Należy wspierać ponowne zalesienie jako nieodłączny element rolnictwa.

STRATEGIA FAIRTRADE DOTYCZĄCA ZMIAN KLIMATU

Strategia Fairtrade dotycząca zmian klimatu ma na celu technologiczne i finansowe wsparcie producentów w przystosowaniu się do zmian klimatu i w zmniejszeniu emisji CO₂.

Strategia ta składa się z trzech elementów: adaptacji, redukcji i rzecznictwa.

ADAPTACJA:

Fairtrade International realizuje projekty adaptacji do zmian klimatu. Mają one na celu wzmocnienie pozycji producentów poprzez udzielenie im wsparcia w ocenie ryzyka i możliwości oraz szkolenia z zakresu przystosowywania produkcji do zmian klimatu. Wymaga to zaangażowania społeczności oraz działania w oparciu o wiedzę i doświadczenie mieszkańców. Fairtrade International rozwija tego typu projekty, korzystając z funduszy publicznych i prywatnych. Pracuje z producentami nad projektami adaptacji, pomagając im ocenić ryzyko i możliwości oraz tworzyć własne plany przystosowywania produkcji.

REDUKCJA:

Standard Klimatyczny Fairtrade ma na celu ograniczenie emisji w krajach Północy i Południa. Poprzez udział w projektach zmniejszających emisję CO₂ społeczności mogą wprowadzać rozwiązania służące adaptacji oraz zwiększać swoją odporność na zmiany klimatu. Dzięki minimalnej cenie gwarantowanej oraz premii Fairtrade społeczności

otrzymują środki finansowe, które mogą zainwestować w przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu. Standard ma na celu zwiększenie transparentności w handlu uprawnieniami do emisji. Fairtrade International od 2010 r. oblicza swój ślad węglowy i podejmuje działania na rzecz jego zmniejszenia oraz kompensacji kosztów pozostałych emisji.

RZECZNICTWO:

Włączanie producentów w międzynarodową debatę poświęconą zmianom klimatu to ważny element naszej strategii. Od 2010 roku Fairtrade International co roku uczestniczy w COP – szczycie klimatycznym ONZ, podczas którego opowiada o sytuacji rolników i przedstawia, w jaki sposób Sprawiedliwy Handel może sprzyjać ograniczaniu skutków zmian klimatu, również za sprawą Standardu Klimatycznego Fairtrade.

JEDNYM Z NAJWAŻNIEJSZYCH NARZĘDZI DO WALKI ZE ZMIANAMI KLIMATYCZNYMI JEST WIEDZA. NIE MAJĄC INFORMACJI, ROLNICY NIE MOGĄ DZIAŁAĆ.

Raúl Caso Yupanqui, były prezes spółdzielni Cooperativo Agroindustrial Sonomoro, Peru podczas Szczytu Klimatycznego COP 20 w 2014 r.

STANDARD KLIMATYCZNY FAIRTRADE W SKRÓCIE

Eugenio Huamán Guerrero realizuje projekt społeczny prowadzony przez rolników uprawiających kawę, zrzeszonych w spółdzielni Norandino na północy Peru

– międzynarodową organizacją działającą w dziedzinie certyfikacji projektów klimatycznych i rozwojowych.

Standard Klimatyczny Fairtrade pozwala producentom przyczynić się do zmniejszenia emisji i zorganizować się tak, by radzić sobie ze zmianami klimatu. Minimalna cena gwarantowana uprawnień gwarantuje, że koszt prowadzenia projektu służącego redukcji emisji zostanie pokryty. Producenci otrzymują także Premię Fairtrade za każde sprzedane uprawnienie. Są to środki przeznaczone na przystosowanie gospodarstw i społeczności lokalnych do zmian klimatu.

Cele Standardu Klimatycznego Fairtrade:

- 1 Zapewnienie rolnikom i społecznościom wiejskim dostępu do rynku uprawnień do emisji CO₂ poprzez jego uproszczenie i zwiększenie opłacalności
- 2 edukowanie społeczności rolniczych, tak by mogły brać aktywny udział w projektach ograniczania emisji
- 3 umożliwienie producentom inwestowania w redukcję emisji i działania adaptacyjne poprzez projekty inwestycyjne oraz premię Fairtrade
- 4 umożliwienie firmom zobowiązania się do redukcji i kompensacji emisji CO₂, a tym samym wspierania drobnych rolników w radzeniu sobie ze zmianami klimatu

Standard Klimatyczny Fairtrade ma na celu zwiększenie ilości pieniędzy z handlu uprawnieniami do emisji, które trafiać będą do społeczności wiejskich. Standard zapewnia producentom uczestnictwo w projektach ograniczania emisji, doskonalenie umiejętności oraz wzmacnianie ich pozycji, tak aby mogli skutecznie dbać o swoje interesy. Jednocześnie Fairtrade udziela im wsparcia technologicznego i finansowego oraz określa wymogi dla producentów, realizatorów projektów, handlowców i końcowych nabywców, promując transparentne i godziwe warunki sprzedaży.

Standard został opracowany w drodze warsztatów i konsultacji z producentami, społeczeństwem obywatelskim, ekspertami do spraw emisji CO₂ i innymi interesariuszami. Powstał on we współpracy z Gold Standard

Obecnie Standard Klimatyczny Fairtrade obejmuje projekty z zakresu odnawialnych źródeł energii i zalesiania, a także z dziedziny efektywności energetycznej ograniczające emisję CO₂, np. wprowadzenie pieców na biogaz na terenach wiejskich.

ZAKUP UPRAWNIEN DO EMISJI CO₂

Standard Klimatyczny Fairtrade jako pierwszy tego rodzaju standard zakłada redukcję emisji na obu końcach łańcucha dostaw.

Firmy i organizacje generujące ponad 1000 ton CO₂ rocznie, które chcą zakupić uprawnienia do emisji CO₂ w postaci Fairtrade Carbon Credits, zobowiązane są do:

- 1 obliczenia swojego śladu węglowego,
- 2 podjęcia działań w celu ograniczenia śladu węglowego oraz
- 3 kompensacji emisji, których nie ograniczą, wedle wymogów określonych przez Standard.

Neptaly Peña is part of a reforestation project led by coffee farmers from Norandino co-operative in northern Peru

Aby ustalić, jakie są efekty wdrożenia Standardu, utworzyliśmy strukturę monitoringu, ewaluacji i poprawy. Aby ustalić, jakie są efekty wdrożenia Standardu, utworzyliśmy dział monitoringu, ewaluacji i poprawy.

Zeddy Rotich ze spółdzielni Kabnetuny w Kenii miesza obornik używany do produkcji biopaliwa

Naszym celem jest objęcie Standardem Klimatycznym Fairtrade społeczności wiejskich w krajach rozwijających się, by z pomocą środków pochodzących z handlu uprawnieniami mogły radzić sobie ze skutkami zmian klimatu. Zachęcamy firmy i organizacje do obliczenia poziomu emisji CO₂ i wsparcia Standardu Klimatycznego Fairtrade poprzez zakup uprawnień do emisji CO₂ (Fairtrade Carbon Credits).

Cena, która pokrywa rzeczywiste koszty

Nabywcy uprawnień do emisji CO₂ (Fairtrade Carbon Credits) kupują je po minimalnej cenie gwarantowanej i doliczonej premii Fairtrade lub po cenie wyższej, ustalonej przez autoryzowanego sprzedawcę.

Minimalna cena Fairtrade to gwarancja, że projekty nie przyniosą strat, a koszty uczestnictwa producentów i społeczności wiejskich zostaną pokryte.

Fairtrade zapewnia dofinansowanie projektów adaptacyjnych i rozwojowych stworzonych i realizowanych przez producentów. Minimalna cena gwarantowana zapewni opłacalność projektów w krajach rozwijających się, których mieszkańcy mają bardzo utrudniony dostęp do rynku uprawnień do emisji CO₂.

Z KIM WSPÓŁPRACUJEMY

Standard Klimatyczny Fairtrade został stworzony i będzie realizowany we współpracy z organizacją Gold Standard. Standard Klimatyczny Fairtrade to dodatek do certyfikacji Gold Standard w zakresie ograniczania emisji CO₂ i zrównoważonego rozwoju.

Wspólnym celem Fairtrade i Gold Standard jest stworzenie przyjaznego, sprawiedliwego i motywującego do zmian rynku uprawnień do emisji CO₂ oraz zapewnienie producentom i społecznościom wiejskim możliwości podejmowania działań ograniczających negatywne skutki zmian klimatu.

Proces certyfikacji Fairtrade Carbon Credits jest synchronizowany z innymi certyfikacjami, aby uniknąć mnożenia kosztów.

Energy efficient cookstove, Ethiopia

PRZYKŁAD

PROGRAM

ENERGOOSZCZĘDNYCH

PIECÓW GIMBI, ETIOPIA

Miejskowa społeczność rolników uprawiających kawę chce generować uprawnienia do emisji z energii zaoszczędzonej dzięki wymianie tradycyjnych pieców na nowe, bardziej wydajne. Wpłynęło to na zmniejszenie wycinki drzew i skróciło czas przygotowania posiłków, dzięki czemu kobiety mogą poświęcać go więcej na inne zajęcia. To także korzyści zdrowotne wynikające z lepszej jakości powietrza w domach. Redukcja emisji CO₂ może wynieść nawet 70% w porównaniu z tradycyjnymi metodami gotowania.

Szacowana liczba uprawnień generowanych rocznie przez projekt ma wynosić ponad 30 tysięcy. Oznacza to nie tylko więcej środków z Premii Fairtrade, lecz także nowe miejsca pracy związane z dystrybucją pieców i nauką ich obsługi.

Pomysłodawcy są członkami organizacji Oromia Coffee Farmers Co-operative Union, która jest właścicielem uprawnień do emisji CO₂.

Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska

ul. Sławkowska 12
31-014 Kraków
www.fairtrade.org.pl

Fairtrade Polska w mediach społecznościowych

Autorzy zdjęć

Okładka: Danielle Villasana, str. 2: Vicky Pauschert, str. 5: Danielle Villasana, str. 6: Danielle Villasana, David Macharia, str. 7: Roger van Zaal, tył okładki: Roger van Zaal

Mulane Jabessa gotuje na energooszczędnym piecu kuchennym

¹ 'Drobni rolnicy stanowią ważny element globalnej społeczności, choć nierzad ich się marginalizuje. To do nich należy ponad 80% z szacowanej liczby 500 milionów drobnych gospodarstw wiejskich. Dostarczają 80% żywności spożywanej w krajach rozwijających się, ograniczając skalę ubóstwa i przyczyniając się do bezpieczeństwa żywnościowego. Rozdrobnienie gospodarstw, ograniczone wsparcie inwestycyjne i marginalizacja małych gospodarstw przy tworzeniu polityki rozwojowej zagrażają ich pozycji i pozbawiają ich możliwości działania'. Źródło: IFAD/ UNEP (Czerwiec 2013) Smallholders, Food Security and the Environment: www.ifad.org/climate/resources/smallholders_report.pdf

² <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0124155>

FAIRTRADE
POLSKA